Ч. 18. Poeztowa należytość opłacono ryczałtem. Львів, неділя 22 квітня 1928. Рік XXX.

Виходить що тижня в неділю.
Адреса редакції і адміністрації: „Свобода“, Львів, Ринок 10, II. пов.
Телеф. Редакції: 29-41.

СВОБОДА

СЕЛЯНСЬКА ҐАЗЕТА

Орґан Українського Національно-Демократичного Обєднання.

ПЕРЕДПЛАТА виносить в краю: місячно 80 сот., чвертьрічно 2 зол. 20 сот. В Америці 2 дол. річно.
Зміна адреси 50 сотиків.
Поодиноке число коштує 20 сот.
Телеф. Друкарні: 29-26.

До праці, до орґанізації!

Вибори до сойму і сенату скінчилися і в нашому політичному житті настала хвиля затиша. Новобрані посли і сенатори виїхали до Варшави, аби там роздивитися, як і що їм робити, аби як найкраще виповнити своє завдання оборони і боротьби за кращі права нашого народу. Отже цей мент хочемо використати для застанови над питанням: як нам повести дальшу працю тут в краю, бо від того, як ми цю працю тут поведемо — в найбільшій мірі залежить наша дальша доля.

Дуже боїмося, аби наші люде й наші провідники — не занадто дали себе обманути успіхами при виборах. Ці успіхи ми мали. Це правда. Проти нашої партії пішли скаженим походом всі без виїмку сили ворожі — свої й чужі. Нас переслідували урядові кола, але так само дико нападали на нас сельроби, кацапи, радикали, упепісти, даниловичівці, волинські хруні, комуністи й соціялісти ріжної масти. Візьміть до руки котру-небудь з ґазет, виданих цими партіями, то ви побачите, що там на всіх сторінках, на всі лади і на всі голоси переливається тільки одно слово: УНДО. Найнікчемніші клевети, найгидкіші образливі визови, підлі брехні,, море лайок, помий і пекло зненависти кинено в наш бік. А все єдино тому, що величезна більшість найкращих синів нашого народу не дала себе заманити під ріжні червоні чи які інші шмати, а одною великою лавою станули за нашим синьо-блакитним національним прапором. Звідси така месть всіх явних і потаємних ворогів нашої національної справи. Вони не можуть пережити цього твердого як скала факту, що мільони українців і українок вже не є „бидлом“, яке можна заманити до корита приманою товсто намащеної паші, тільки ці мільони — свідомі громадяне, які знають, чого хочуть, які вміють розріжнити хотьби солодку брехню від правди й які слухають тільки цих, з якими працювали й під проводом яких боролися за визволення народу українського від десяток літ. Тому марний ваш груд, всі ви чорні духи і служакичури чужих сил! Наш народ в подавляючій більшости й далі остане вірним своїй національній справі і не зрадить її ані для комунізму, ані для сельробівства ані для соціялізму. Що більше! Ми постараємося понад ваші голови, ви нікчемні зрадники національної ідеї, дійти до цих незрячих і темних, які ще йдуть за вами й не пізналися на вашому обмані і брехні, аби їх просвітити й навернути на одиноко правильний шлях: національного визволення. І ми певні, що ці, котрих ви вважаєте вашими, підуть за нами, бо вони не мають і н т е р е с у так зраджувати свій народ, як ви це робите. За це їм ніхто не платить, а за вами вони йдуть ще тому, бо ще вірять вам, ще їм здається, що ви справді такі, за яких себе в ґазетах й на вічах видаєте.

Але для тієї великанської праці нам треба перш усього самим не закладати рук і не спочивати по виборчій битві. Всюди на місцях, по всіх читальнях, кооперативах, по всіх наших культурних, господарських і політичних орґанізаціях мусить закипіти нове буйне життя. Всюди ми мусимо підносити наші установи й орґанізації на вищий ступінь розвитку, мусимо приєднувати до них нових членів, мусимо просвічувати й освідомлювати менче свідомих й збаламучених, мусимо боротися й викидати геть всіх противників й шкідників нашої справи, мусимо йти в ці села й на ці області, де ще досі гуляють ріжні темні духи, бо время люте, кожної хвилини можуть прийти нові події, які можуть рішити на довгі-довгі літа про нашу долю. А ми вже раз бачили, що значить: прогайнувати такий мент і програти справу... Наші посли і сенатори повинні станути на переді нас. І так всі разом, дружно й спільними силами йдім до дальшої боротьби за довершення нашого найвищого національного ідеалу...

В новім соймі.

Кожен з нас памятає недавню велику світову війну. Тоді на полях битв стояли проти себе ріжні армії і коли хто хотів знати: котра з них побідить та взагалі, як буде виглядати дальша боротьба між ними, цей мусів бути докладно познайомлений про те, яку силу має кожна армія, як вона озброєна, яких має полководців і офіцирів, які припаси і т. д. Так само є і з політикою. Політика — теж боротьба, боротьба, що правда, безкровна, але проте не менче жорстока і завзята, ніж боротьба на полях битв. А місцем цих боїв є ріжні установи, в яких збираються на наради представники народу — в громадських радах, повітових радах, соймах, парляментах й т. д.

Від часу, як наш український нарід з під Австрії і Росії перейшов під Польщу, вже проводилися три рази вибори до головного польського парляменту у Польщі, який називається соймом і сенатом: перші в році 1919, другі в році 1922 і треті ось в минулому місяці б. р.

Останні вибори важні для нас тим, що в них перший раз взяв участь увесь наш український народ, що живе під Польщею, і таким чином ми тепер уперве маємо вибраних нами самими представників, котрі у Варшаві мають боронити наших прав, боротися за нашу кращу долю, голосити світові про наші кривди і взагалі вести нас до побіди над нашими ворогами.

Очевидно, наші посли напевно виповнилиб як найкраще отсе своє завдання і напевно поліпшилиб нашу важку, незавидну долю, якби вони і в соймі мали таку силу, котрої всі мусілиб слухати і якби взагалі польський сойм мав, подібно як воно є в других державах світу, повну владу в своїх руках. Але всякому відомо, що так не є. Бо ані польський сойм не має цілої влади в своїх руках, ані, тим більше, наших послів нема там стільки, щоби перед їх силою всі другі мусіли коритися. Всього населення в Польщі є коло 30 міліонів, а в тім понад 6 міліонів українців, себто понад 20%. А тому, що всіх послів сойм числить 444, то по справедливости повинно в нім засідати бодай 90 українців. Тимчасом всіх наших послів разом є в соймі тільки 41, а й між ними не можна назвати справжніми оборонцями й заступниками українського народу цих, котрі отверто служать чужим богам, або, просто, є хрунями. Отже зрозуміла річ, що успіхи праці наших послів в соймі не можуть бути надто великі.

Та проте не можна легковажити й цього, що є. Хоч наших послів мало, але кожен знає, що за них й через них говорить цілий наш великий український нарід. А цей нарід сьогодня вже такий сильний, що нікому не дасть себе придавити до землі. Боротьба, яку ми ведемо в соймі, є тому для нас тільки одним із багатьох відтинків цілого великого фронту нашої визвольної боротьби, котру провадимо і мусимо провадити теж і поза соймом: на полі просвітнім, культурнім, господарськім і ін.

Хто-ж стоїть проти нас в соймі і який там уклад сил? Адже ціле населення Польщі — як самі поляки, так теж і другі народи, що живуть під Польщею, вислали там своїх представників: білорусини, німці, жиди, всі партії, всі верстви, мущини і жінки, словом — все, що живе і має право голосування.

Найсильніщою партією в соймі є бльок (гурт) послів, котрі сказали собі згори, що вони хочуть сліпо й без застережень попирати політику теперішнього польського уряду маршалка Пілсудського й яких називають „одинкою“ (бо мали при виборах лісту ч. 1). Послів — „одинковців“ є всіх 125, з чого виходить, що вони не мають в соймі більшости й до половини голосів їм ще недостає 97 місць. По національній приналежности посли „одинковці“ майже самі поляки. По суспільній приналежности є між ними представники селян, міської інтеліґенції, ремісників, великих і малих фабрикантів, дідичів-шляхтичів, ба й робітників. Отже ясно, що не може бути між ними ні спільної думки ані спільного пляну, як вести політику в державі. В практиці „одинка“ все послухає маршалка Пілсудського й зробить так, як він захоче.

По „одинці“ найсильніщою польською партією є польські соціялісти. Їх є тепер в соймі 64. Вибрали їх майже самі робітники. Польські соціялісти, що правда, ніби вороги маршалка Пілсудського, але, на ділі, не виступлять проти нього надто гостро, хиба, що маршалок Пілсудський схоче скасувати або переробити теперішню польську конституцію; себто, щоби президент держави мав право вибирати і усувати міністрів, проганяти сойм, видавати закони і т. д., а сойм стався меншбільш, от, таким „байратом“, що то тільки буде кивати головою на все, що уряд зробить... Якби справді до цього прийшло, то польські соціялісти стануть до справжньої боротьби за права народу. Але до цього менту вони теж зроблять майже усе те, чого уряд зажадає.

Третя по числу польська партія в соймі — це т. зв. польські „ендеки“, або народові демократи, або попросту, вшехполяки. Їх тепер в соймі тільки 38, дарма, що в попереднім соймі вони були найсильніші і мали близько 150 послів. Хто такі вшехполяки і чого вони хочуть — говорити не треба, бо це кожному відомо. Вони хотілиби перш усього чим боржій зїсти всі чужі, непольські народи, що живуть в Польщі і є тому найбільш непримиримими ворогами цих народів. Зрештою, — „вшехполяки“ не заступають інтересів жадної окремої верстви цілого польського народу. До перевороту в маю 1925 року вони найбільше поборювали маршалка Пілсудського і тому він найбільше на них пімстився. При теперішніх виборах вшехполякам „переломано хребет“. але вони всеж таки мають велику силу й вплив в польській суспільности. Політику ведуть тепер вшехполяки дуже штудерну. Вони ненавидять маршалка Пілсудського, але кажуть собі, що Польща важніша від одиниці і тому все треба робити так, аби не потерпіла Польща. Тому всюди там, де розходиться про інтерес польської держави — вшехполяки йдуть за урядом, ухвалюють йому бюджет, податки, закони і т. д. Також є вшехполяки за тим, щоби змінити польську конституцію по думці бажань маршалка Пілсудського, рахуючи, що колись в будуччині така зміна вийде їм на користь.

Всі другі польські партії, як от:

Sąd okręgowy karny we Lwowie dnia 17 kwietnia 1928 r.

Pr. 232/28.

Sąd okręgowy karny we Lwowie postanowił na posiedzeniu niejawnem po wysłuchaniu Prokuratora przy temże sądzie:

a) zatwierdzić po myśli przepisu z art. 76-go rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10 maja 1927 Nr. 45 poz. 398 Dz. U. Rz. P. dokonane dnia 5-go kwietnia 1928 r. przez Starostwo Grodzkie zajęcie czasopisma „Swoboda“ Nr. 16. z dnia 8 kwietnia 1928 r. z powodu, że zamieszczono w tem czasopiśmte artykuły pt.

1) „Jak widbuwałysia wybory“

2) „Seło Kozowa“

zawierają w sobie znamiona występku z art. 1. rozporządzenia Prezydenta Rzeczy pospolitej z dnia 10 maja 1927 r. Nr. 45 poz. 3?9 Dz. U. Rz. P.

b) wydać po myśli przepisu z art. 77 cytowanego rozporządzenia tego pisma drukowanego.

Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tegoż czasopismu nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie pod rygorem następstw przewidzianych w art. 60 tegoż rozporządzenia.

Mayer.

Pr. 222/28. Sąd okręgowy karny we Lwowie postanowił na posiedzeniu Prokuratora przy tym że Sądzie:

a) zatwierdzić po myśli przepisu z art. 76-go rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10 maja 1927 poz. 398 Dzup. Nr. 45 dokonane dnia 28 marca 1928 przez Starostwo Grodzke we Lwowie zajęcie czasopisma pt. „Swoboda“ Nr. 15. z dnia 1 kwietnia 1928 z powodu, że zamieszczone w tem czasopiśmie artykuły pt.

1) Dopomoha poterpiwszym wid poweni, 2) Jak widbuwałysia wybory? ustęp 1-szy zawierają w sobie znamiona a to ad) 1) i ad 2) występku z art. I rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 10 maja 1927 poz. 399 Dzup. Nr. 45,

b) oraz wydać po myśli przepisu z art 77 cytowanego na wstępie rozporządzenia zakaz dalszego rozpowszechnienia tego pisma drukowanego.

Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najblizszym numerze i to na pierwszej stronie pod rygorem następstw przewidzianych w art. 60 tegoż rozporządzenia.

Lwów, dnia 10 kwietnia 1928

Maver

радикальні, польсько-селянські „Визволене“ і „Стронніцтво Хлопске“ (разом 66 послів) йдуть по части вкупі з польськими соціялістами, а по части з „одинкою“ й урядом.

За вшехполяками йдуть т. зв. Вітосівці й християнські демократи, разом в соймі 34 послів.

Дорахувавши до комуністів й ці гуртки, котрі тільки на зверх не пускають своєї комуністичної краски, а яких всіх є небагато — ми малиб повну картину партійних відносин в теперішньому польському соймі.

Осібно йдуть німці й жиди, а осібно білорусини. Останні цілком приєдналися до нашого соймового клюбу і йдуть з нами в однім ряді та одною лавою. Німці і жиди, правда, частинно також ставляться ворожо до теперішнього польського уряду, але все таки, у власному інтересі, голосували за бюджетом, аби показати, що вони не є непримиримі до самої польської держави. Бюджет, мовляв, ухвалюємо не урядові, тільки державі.

Ось в таких умовах приходиться вести нашому соймовому представництву у Варшаві боротьбу за права нашого народу. Ми бачимо, що ці умови є дуже тяжкі. Але побіда все належить тільки до цих, котрі ніколи не опускають голов і все вірять, що перемога мусить бути за ними.

Нове лихоліття.

Катастрофа засівів на українських землях під Польщею.

Минулого року пережив наш народ страшну катастрофу повений, які, головно на Підкарпаттю, вчинили жебраками мало не пів міліона українських хліборобів, наносячи їм таким чином втрати на близько пів міліярда (пятьсот міліонів) зол. Знаємо, що держава майже нічого не зробила для поправи долі цих нещасних громадян українського народу, бо крім паперових ухвал — їх потішили тільки гарними обіцянками. Алеж ці нещасні мали повне право до державної допомоги, коли вони самі й всі громадяне українці в Польщі платять рік-річно стільки міліонів податків до польської державної скарбниці. Потерпівші від повені мали дістати безпроцентові позички на довголітні сплати з урядових кас, на те, аби відбудувати знищені будинки й відчистити замулені і завалені ріню поля. Але чи справді дістали? Де там. Воєвідські комітети немов на глум відсилали потребуючих до українських кас і допомогових комітетів. Мовляв, нехай тобі, чоловіче, помагають свої, коли не хочеш бути покірним „обивательом“ Польщі. А одночасно тепер польські державні каси відібрали українським касам назад всі ці позички, які останні були одержали. І наші каси мусіли з під землі видобувати гроші на сплату довгу, бо інакше грозила їм повна руїна. Але зате польські кооперативи одержали міліонові кредити, а старі короткоречинцеві довги перемінено їм на довгоречинцеві, котрі вони можуть собі сплачувати через 10 літ.

Зима цього року була дуже довга і тяжка. Тепер слава Богу вже по Великодни і звичайно під нинішню пору весняні роботи були вже в повнім ході. Тимчасом, на дворі холод й холод. Ба не тільки це. Недавно, по кількох теплих днях, прийшли були нові сніги й морози, як колиб ми були в середині зими. Ці сніги й морози нанесли озиминам страшні шкоди. Самі урядові чинники признають, що в станиславівському, тернопільському, волинському і поліському воєвідстві, отже на цілій українській области під Польщею, шкоди на озиминах є найбільші. Пропало цілком около 15% озимини. Ці ґрунти, де озимини пропали, слід булоб наново обсіяти, аби в літі можна було з них якісь плоди зібрати. Але чим і за що нашому хліборобови засівати, коли він тепер на переднівку сам не має що в губу вложити й не знає, як проживити свою жінку й діти до літа.

Наші хліборобські орґанізації, кооперативи й наш український парляментарний клюб повинні підняти всі можливі заходи, аби добути з державної каси негайну грошеву допомогу на засіви для потерпівших від морозів і взагалі одержати, у формі беззворотної допомоги, само зерно на засів.

Таким чином зможемо бодай частю запобігти цьому новому страшному нещастю, яке впало на наших хліборобів, і так вже непосильно битих горем і ріжними драчками.

Посол до своїх виборців.

Лист посла д-ра Івана Курівця до виборців 52. виборчого округа (Стрий, Калуш, Долина, Сколє, Дрогобич, Турка).

Високоповажані Виборці! Дякую Вам сердечно за велике довіря, яким Ви наділили мене й моїх товаришів, віддаючи при виборах до сойму дня 4. березня ц. р. свої голоси масово на листу ч. 18. і вибираючи мене послом Вашого округа.

Не зважаючи на перепони й неперебірчиві засоби переслідування з боку ворожих чинників, не зважаючи на злобні наклепи й клевети противних партій Ви постояли гідно й чесно за листу одноцілого українського національного фронту і віддали на неї 100.500 голосів. Тим Ви ствердили свою велику громадську зрілість і національну свідомість. З великим жалем у глибині мого серця повідомляю Вас, що виключно лише з причини важкої недуги, до того зломаний нещастями війни, а ще більше руїнницькою та злочинною роботою ворожих нам партійних установ підчас і після виборів, я не почуваю себе на силах у теперішніх відносинах виконувати сумлінно й енерґійно посольські обовязки й тому складаю посольський мандат. Ще раз підкреслюю, що лише недуга серця і цукровиця, які у мене наслідком перемучення сильно змоглися і потреба довшого лікування поза границями краю, зневолили мене до цего рішучого кроку.

Злобні вісти, поширювані ворогами нашої національної єдности, про те, немов би я складав мандат під терором Управи Українського Національно-Демократичного Обеднання є нікчемною видумкою лихих людей. Я все і всюди стояв і стою під стягом Українського Національно-Демократичного Обєднання і думаю, що тільки ця українська політична партія є під теперішню пору одиноко доцільна й потрібна для українського народу. Пятную всі наклепи і клеветничі летючки, поширювані між Вами проти проводу УНДО ворогами нашого народу.

Дякую Вам ще раз за велике довіря, з яким Ви пішли за моїм голосом і віддали масово свої голоси на листу ч. 18.

Сьогодні з чистою совістю складаю мій посольський мандат, бо замісць мене, чоловіка хорого, вступає до сойму мій наслідник п. **Антін Максимович**, заступник і орґанізатор українського робітництва, який досі виявив велику енерґію в орґанізації робітництва і причинився тим до нашої світлої виборчої побіди.

Завдяки виборчій політичній орґанізації УНДО і бльоку непольських народів, до якого воно входило (листа ч. 18). здобули ми 5 мандатів з державної листи. З числа тих мандатів припав один п. **Михайлові Струтинському**, б. редакторові „Свободи“, уроженцеві села Підмихайлє калуського повіту, який разом із послами дир. **О. Луцьким, д-ром Блажкевичем і Максимовичем** будуть гідно й чесно заступати Ваші справи (52. виб. окр.) і боронити інтереси цілого українського народу.

Здоровлю Вас сердечно і з великою пошаною для Вас

Д-р Іван Куровець.

З Центрального Комітету У.Н.Д.О.

Діячеві в признанні заслуг.

Центральний Комітет Українського Національно-Демократичного Обєднання, познайомившись на свойому пленарному засіданні з дня 21. квітня ц. р. з мотивами резиґнації свого члена д-ра **Івана Курівця** з посольського соймового мандату, яким наділив його 52-ий виборчий округ (Стрий, Калуш, Долина, Дрогобич), рішив:

Приняти до відома цю оправдану поважною недугою д-ра Івана Курівця резиґнацію з посольського мандату та зложити йому при цій нагоді щиру подяку за ту велику працю, яку він віддав справі виборів, а зокрема висловити йому прилюдне признання за його більше ніж сороклітню громадську, політичну, культурну, економічну та орґанізаційно-освітню працю, яку він віддавав усе безкорисно українському народові чи то як громадський діяч у Калуші і Калущині, де був довший час лікарем, чи то як посол до галицького сойму з Калущини, чи як державний секретар здоровля в уряді ЗУНР, чи накінець як карний член національної партії та довголітний активний член Тіснішого Народнього Комітету колись національно-демократичної а потім трудової партії і накінець як член Центрального Комітету Українського Національно-Демократичного Обєднання. Цього року обходив д-р Курівець сороклíття своєї фахової, лікарської праці. До того свята прилучується Центральний Комітет, поширюючи його обсяг більше ніж сороклíттям громадської політичної діяльности д-ра Івана Курівця і бажаючи йому з тої нагоди якнайшвидшої поправи здоровля та якнайкращих успіхів у дальшій його громадській та політичній праці. Молодим членам партії ставить Центральний Комітет за зразок цього заслуженого і неструдженого в праці громадянина і закликає їх до наслідування його чесности, ідейности, характерности і особистої посвяти для громадських справ та незломности, простолінійности і витрівалости в прямуванні до загальної національної мети.

За Президію Українського Національно-Демократичного Обеднання:

Д-р Дмитро Левицький, голова.

Д-р Любомир Макарушка, в заст. головного секретаря.

Перед соймовими нарадами.

Наради буджетової комісії. — Буджет міністерства публичних робіт. — За зміну посольських місць. — Президентські розпорядки.

Після святочної перерви дня 24. квітня ц. р. стане знову радити польський сойм. На дневнім порядку першого засідання поставлено між іншим справу розпорядків, які видав польський уряд на основі повновласти, одержаної від попереднього сойму, дальше внесок в справі судового поступовання проти послів, вибір членів державного трубуналу, комісії контролі державних довгів і т. д.

Однак ще минулого тижня почались передвступні соймові роботи. Дня 19. квітня стала радити *буджетова комісія*. Перш усього полагоджено буджет сойму і сенату, на який призначено у видатках звиш 8 і пів міліона золотих. Має бути розбудований соймовий будинок, що має великі недостачі, та забезпечений в ріжні уладження, потрібні для успішної діяльности сойму та послів.

Опісля приступлено до *буджету міністерства публичних робіт*. Попередний буджет виносив 113 міліонів, теперішний означено на 134 міл., а з додатком інвестиційного буджету 213. міл. Головний зріст видатків спричинений доріжнею будівельних матеріялів, яка викликує доріжню мешкань у Польщі та загальну доріжню.

Поодинокі члени комісії домагались ріжних змін в урядовім преліміnари цього буджету і вказували на кепський плян державної господарки. Пос. Ратай (Пяст) зазначив, що визначення польсько-румунської границі триває за довго і коштує близько пів міліона зол. Пос. Соха (пол. хлопська партія) пригадує, що справа реґуляції рік у Галичині занедбана. Пос. Керніє (Пяст) хвалить плян осушення Полісся в далекій будуччині, але звертає увагу, що краще було би ратувати ті управні землі, які щороку заливають неуреґульовані ріки. Треба також подбати про відбудову 40 тисяч родин, які все ще мешкають у східних воєвідствах у землянках. Пос. Лев *Бачинський* (укр. соц.-радикал) порушив справу скасування галицького самоврядування. Розвязання галицького Краєвого Виділу та передання його праці політичній владі відбилось некорисно на інтересах населення. Давніший повітовий маршалок будував так звану маршалківську дорогу, а нині старости і тим не займаються. Скрізь по повітах погані дороги. Повітові виділи дають тільки матеріял на будову, а роботу мусять виконати самі громади. Є це панщина. Дивна річ, чому польський уряд не скасував самоврядування в Познанщині. Дальше обговорив пос. Бачинський такі народні болячки, як справу реґуляції рік і відбудову знищених господарств у східних воєвідствах.

В дискусії над буджетом міністерства земельних справ промовляв посол **Луцький** з Українського Клюбу, обговорюючи потреби українського хліборобства. Про цю знамениту промову напишемо окремим разом.

Дня 22. квітня відбулося *засідання голов соймових клюбів*, на якім переведено поділ місць у соймових комісіях між поодинокі клюби та вибір голов цих комісій. Український Клюб дістав провід для відбудови краю, в земельній комісії, а заступництво в комісіях освітній та еміґраційній. На тім засіданню була також порушена справа розміщення послів у великій соймовій салі. Голова Українського Клюбу, д-р Д. Левицький зажадав інших місць для послів тогож клюбу, яких втиснено між одинку і вшехполяків на правому крилі, і домагався, щоби приняти проєкт розміщення послів, який придумав пос. Хруцький. Цьому проєктови спротивився голова клюбу одинки, пос. Славек, заявляючи, що хто знає, чи й одинка не схоче перейти на лівицю. Справа покищо не рішена.

В соймовій канцелярії зложено 276 *декретів* (розпорядків), виданих польським урядом на основі одержаної повновласти. Всі ті розпорядки, які в ріжних часах стали вже обовязувати, має тепер затвердити новий сойм. Є між ними багато таких, що стали важким тягарем для населення, або перемінились в засіб секатури в руках урядових чинників і тому стрінуться в соймі з гострою критикою. До них належить також ославлений пресовий розпорядок, який відчуває важко особливо українська преса.

Найблище засідання сенату відбудеться дня 2. мая, бо щойно тоді сенат буде мати матеріял, ухвалений соймом.

Орґанізаційний рух.

Повітовий Зїзд в Бережанах.

Український Повітовий Комітет УНДО в Бережанах скликав на день 18-го квітня п. р. Повітовий Зїзд делеґатів громад бережанського повіту при співучасти запрошених послів і сенаторів 55-го і 54-го виборчого округа, щоби здати звіт з діяльности за минулий рік та намітити шляхи дальшої орґанізацій-

ної праці. Зїзд відкрив голова Пов. Комітету дир. Іван Петрицький, представляючи зібраним делєгатам 36 громад в числі 340 людей присутніх сенаторів і послів, а саме сен. Василя Бараника з Заліщик, пос. о. д-ра Пелліха, з Радехова, пос. Степана Кузика з Рогатина, пос. Володимира Целевича зі Львова та організатора Підгаєччини п. Грицька Скаскового з Божикова. Перший промовив сенатор Бараник, складаючи привіт від Заліщицької землі і подаючи коротко напрями дальшої організаційної праці. Далі промовляв посол Степан Кузик, нав'язуючи до правно-державної заяви, зложеної Українським Клюбом в польськім соймі і з черги пос. о. д-р Пелліх, який говорив про міжпартійні відносини. Посол В. Целевич здав опісля короткий звіт з діяльности Українського Посольського Клюбу, а вкінці повитав Зїзд організатор Підгаєччини сел. Грицько Скасків.

Після промов послів і представників інших повітів д-р В. Бемко склав звіт з діяльности Повітового Народнього Комітету за минулий рік і на внесок делєгата Козівщини Ів. Штабалюка уділено уступаючому Комітетові одноголосно абсолюторію. Вибрано Повітовий Комітет в складі 60 представників всіх громад бережанського повіту, а цей ширший Комітет вибрав з поміж себе президію, якої головою став дир. Іван Петрицький. Опісля пос. В. Целевич виголосив орґанізаційний реферат, який викликав серед присутніх велике захоплення, чого доказом були невгаваючі оплески присутніх.

На пропозицію Івана Штабалюка Пов. Зїзд представників 36 громад Бережанського повіту ухвалив одноголосно резолюції: Повітовий Зїзд представників громад бережанського повіту: 1) заявляє повне довіря клюбови українських послів і сенаторів і одобрює правно-державну заяву, виголошену головою Клюбу в соймі; 2) взиває всіх українських послів і сенаторів створити один національний посольський клюб і стреміти всіма зусиллями до кращої долі свойого народу. Того самого дня вечером відбулося вечером для запрошених послів і представників громад та місцевої інтелігенції спільне свячене, в якому взяло участь около 120 осіб.

Посольські справоздавчі віча.

Посол А. Кунько перед виборцями.

Соймовий посол Антін Кунько із Скалатщини відбув ряд справоздавчих віч у скалатськім і тернопільськім повіті. Дня 16. квітня було віче в *Жеребках королівських, Жеребках шляхотських і Королівці* пов. Скалат, в місцевих читальнях „Просвіти“ при участи кількох соток людей. Дня 17. квітня промовляв пос. Кунько на вічах *у Товстолузі* і *Дичкові* пов. Тернопіль.

Присутні з великим заінтересуванням вислухали посольського звіту, а бажанням усіх забираючих голос в дискусії були, щоби наші посли боронили та добивались прав українського народу, а зокрема прав українського селянства. На всіх вічах зібрані осудили тих українських послів і ті партії, які і в соймі продовжують розбиття сил українського народу та не хочуть створити одноцільного українського соймового клюбу. Присутні висказали повне довіря соймовому клюбови Українського Національно-Демократичного Обєднання за їх дотеперішну тверду поставу в соймі та сенаті в інтересі охорони та добуття прав українського народу.

В справі зловживань в часі виборів.

Щоби призбирати і упорядкувати матеріяли про виборчі зловживання, що являться потрібними для використання їх на соймовій арені перед надзвичайною комісією, прохаємо всіх сенаторів, послів, повітових орґанізаторів та взагалі членів партії прислати негайно потрібні матеріяли на адресу: Володимир Целевич, Народня Канцелярія, Львів, вул. Костюшка ч. 1 а. Всі подані факти мусять бути точно провірені і доказані свідками. Зокрема слід подати факти сторонничого поступовання і зловживань виборчих комісій, адміністраційної, поліційної, скарбової влади, факти арештів і надуживання допомогової акції для цілей виборчої аґітації, як рівнож факти шикан за голосування. Спеціяльно цінними є факти зловживань, що вплинули рішаючо на вислід виборів. Мало маємо призбираних матеріялів з північно-західних українських земель і тому прохаємо в загально-національному інтересі о негайну присилку матеріялів.

Головний Секретаріят Українського Нац.-Демократичного Обєднання.

Сільсько-господарська орґанізація.

Перший зїзд голов філії „Сільського Господаря“ і агрономів у Львові.

В зїзді, що відбувся 30. березня ц. р. взяло участь 71 учасників, з чого було 21 делєгатів філії „Сільського Господаря“, 8 делєгатів ПСК, 35 делєгатів Кружків „Сільського Господаря“ та інших і 7 делєгатв центральних економічних установ. Делєгатами були: 26 аґрономів, 4 ветеринарних лікарів, 5 священиків, 4 землевласників, 21 селян, 11 інших.

Зїзд відкрив президент „Сільського Господаря“ інж. Ю. Павликовський, подаючи до відома привіти від Українського Аґрономічного Товариства при Укр Госп. Академії в Подебрадах та від редакції „Українського Аґронома“. Після цього виголошено три програмові реферати, а саме: 1) інж. Ю. Павликовський „Напрям праці Т-ва Сільський Господар“, 2) вет. лікар М. Стахурський „Завдання Сільського Господаря в ділянці сільсько-господарської ветеринарії“, та 3) інж. В. Воробець „Завдання філій і Кружків Сільського Господаря під теперішню пору“. Після дискусії над цими рефератами виголосив інж. Е. Храпливий реферат „Тиждень і свято Сільського Господаря в році 1928“. На основі дискусії, яка протягнулись до вечірних годин, зїзд приняв одноголосно такі постанови:

1) Зїзд одобрює напрямні праці Краєвого Товариства господарського „Сільський Господар“ його філій і Кружків на полі заступництва інтересів українського рільництва, на полі культурно-освітнім і на полі технічного двигання сільсько-господарської культури у всіх її галузях.

2) Признає доцільним метод праці опертий на самодопомогу згуртованого в Товаристві українського рільника, як засіб ведучий до акцій опертих на ініціятиві з долу, признаючи, що одиноким здоровим засобом допомоги зовні є допомога кооперативних орґанізацій, гуртуючих українських рільників (самопомічна акція Т-ва „С. Г.“ і акція оперта на співпраці з установами кооперуючими українського рільника.

3) Признає потребу передання всіх аґро- і зоотехнічних акцій ведених тепер в краю ріжними орґанізаціями в руки Краєвого Товариства господарського „Сільський Господар“ у Львові, як кермуючого центру, який обовязується всю роботу вести через своїх аґрономів приділених до філій Товариства по повітах. Тому звертається з просьбою до повітових осередків кооператив, щоби вони своїх аґрономів приділили до пов. філій „С. Г.“ в своїх осідках і не відмовились допомоги на їх удержання так, як досі невідмовлявся своєї допомоги на удержання аґрономів при ПСК. „Сільський Господар“. Доки це не буде переведене, зїзд уважає доцільним, щоби аґротехнічною роботою повіт. аґрономів при ПСК. кермував „С. Г.“ на рівні з аґрономами при філіях.

4) При такім розподілі праці між „С. Г.“ а кооперацією в краю зїзд уважає конечним признати Пов. Осередки Кооп торг. Синдикатами філій „С. Г.“ по закупні засобів сільсько-господарської продукції і по збозі сільсько-господарських плодів.

5) Зїзд стає на становищи, щоби повітові аґрономи, приділені до філій „С. Г.“ а кермовані Головним Товариством, утворили одну колєґію аґрономів при Кр. Т-ві госп. „С. Г.“, яка в відповідних секціях Товариства розробляла би реґіональні програми сільсько-господарської праці і провірювала висліди її, подаючи свої внесення Головній Раді Товариства до вирішення.

6) Взиває всіх українських рільників до як найповнійшого обєднання в Кр. Т-ві госп. „Сільський Господар“, до оживлення діяльности всіх філій і Кружків „С. Г.“, щоби благородним зусиллям власної орґанізації недопускати до штучного насаджування серед українських рільників чужих „Звйонзків Заводових“, які мірять не тільки в головну кооперацію українського рільника, але й укр. кооперативну орґанізацію, поставлену власними силами народу.

7) Зїзд одобрює проєкт відбуття Тижня і відсвяткування Свята „Сільського Господаря“ щорічно по всьому краю, цего року в часі від 13—19 травня, назначуючи одночасно **день 16. травня днем свята „С. Г.“**

Для добра сільських господарів.

Бюро аґрарних операцій при Т-ві „Сільський Господар“.

Згідно з опінією Секції аґрарних операцій при Товаристві „Сільський Господар“, якої членами є всі інжиніри українці, які займаються сільсько-господарською інжиніріею, приступило Товариство до створення **бюра аґрарних операцій**, доручаючи його провід авторизованому інжинірови-мелiорантови та інжинірови землемірови Гр. Герасимовичеви.

Бюро буде переводити всі праці, що входять в обсяг меліорації, комасації і парцеляції та помірів.

Меліорації, буде переводити бюро в цей спосіб, що менші обекти буде переводити вповні, а більші буде підготовляти до технічного переведення, яке в порозумінні з Секцією і Президією Товариства буде передавати до виконання інжинірам-українцям зпоза бюра. На меліорації буде Товариство старатися о відповідний кредит, при чому однак рефлектанти мусять на рахунок цего кредиту покривати кошти перших виїздів для робіт, які необхідні для видобуття кредиту.

Товариство має можність перевести деякі **комасації цілком даром**, з чого повинно скористати українське населення, беручи під увагу, що кошти комасації є звичайно дуже високі, а тому й трудно її за гроші перевести. Товариство може вислати в кождім окремім випадку інжинірів-землемірів та інжинірів-аґрономів для оглянення обекту, що має бути комасований, для відповідної аґітації між селянами та для розсліду положення на місці. Крім цего в окремих случаях, де умовини для комасації догідні, передасть Товариство для поширювання між селянами відповідну фахову та аґітаційну літературу в справах комасації.

Бюро може переводити на замовлення також всі **помірові роботи** та виконувати праці, що входять в обсяг **сільсько-господарського будівництва.**

Наше селянство повинно скористати масово з послуг, які даром, або за дуже дешеву ціну може дати йому це бюро аґрарних операцій, яке доложить всіх старань, щоби праці виконувані були взірцево і корисно для селянства. Праці переводиться **тільки для членів** „Сільського Господаря“, а це членство вимагає тільки мінімальної вкладки 1 зол. на рік.

Бюро дає також всі інформації з обсягу всіх сільсько-господарських інжинірних справ **даром**. Всі праці треба зголошувати в Товаристві „Сільський Господар“ Львів, вул. Зіморовича ч. 20.

Викинені з батьківщини.

Вивласнення української громади.

Під самим Львовом лежить одно з найсвідоміщих українських підльвівсіл — С к н и л і в. Є воно сіллю в оці деяким чинникам і вони стараються тепер його знищити.

В 1924 р. військова влада вивластила коло 200 морґів найліпшої землі скнилівських господарів під летничу площу. Комісія перед вивласненням обіцяла людям землю за землю. Деякі, щоправда, в заміну дістали землю, але далеко гіршу. Більшости вивласненим поплачено відшкодування грішми, але воно було недостаточне так, що деякі селяне мусіли докладати, відкуповуючи собі в іншім місці по 50—100 долярів до морґа. Коли скнилівські громадяне запротестували проти такої нечуваної несправедливости, то заарештували сейчас чотирох найчільніших громадян і держали їх по кілька днів у вязниці.

В 1927 р. вивластили коло 20 морґів.

В тих днях оголошено нове вивласнення понад 200 морґів і то самої найліпшої землі (городи) по під самі хати, а в деяких забирають і хати. Розпука огортає громадян. Положення погіршує ще й те, що перед війною була переведена в Скнилові комасація, кожний господар має ґрунт в однім куснї і при вивласнюванні тратить майже всі ґрунти, а деяким забирають і хати, так що селяне опиняються на гостинці.

Відшкодування дається нище дійсної вартости, але вони не хочуть навіть відповідного відшкодування, але землі. Тепер прийдеться їм хиба йти в світ за очі. Отсим звертають скнилівські громадяне до українських послів з проханням за порятунком в такому тяжкому для них положенні. **Скнилівський.**

Що дістають посли?

Не у всіх державах однаково.

З приводу виборів до польського парляменту цікаво буде нашим читачам знати, яку плату дістають посли в ріжних державах.

Найліпше плачені є члени північно-американського конґресу. Кождий з них дістає 10 тисяч долярів річно або на польські гроші коло 6.700 золотих місячно. Анґлія платить членам парляменту 400 фунтів штерлінґів річно або 1.500 зл. місячно. Посли і сенатори у Франції дістають по 1.400 зл. місячно. Така сама плата членів німецького парляменту. Досить добре платить своїм послам Чехословаччина, бо 5 тисяч корон або поверх 1.200 зл. місячно. Стількиж дістають посли на Мадярщині. Посольська і сенаторська пенсія в Польщі виносить 1000 зл. місячно. Маршалки сойму і сенату дістають три рази а віцемаршалки півтора рази стільки. Скупо платить своїм послам Австрія, бо 850 зл. а ще менше Італія, бо тільки 600 зл. місячно. Зовсім незавидна доля послів Юґославії та Болгарії. Юґославянські посли дістають по 50 зл. денно, але тільки в часі парляментарних нарад. Болгарські посли дістають ще менше, бо тільки половину того.

Виборчі протести.

Мають бути рішені до кінця мая.

До найвисшого суду у Варшаві впливають дальше протести проти неправильних парляментарних виборів. Доси зголошено таких протестів кількасот. Оголошується їх урядово в „Моніторі“, а це в тій цілі, щоб дати виборцям змогу в 14-дневнім речинци від дня оголошення внести заміти проти цих протестів.

Зачувати, що найвисший суд приступить в найблищих днях до розгляду виборчих протестів. До кінця місяця всі ті справи мають бути рішені.

Міліярд золотих

пропили і прокурили за 10 місяців.

Обчислено урядово, що дохід з тютюнового монополю в Польщі за час від 1. квітня 1927 року до 1. лютого ц. р. виніс 468 міліонів золотих. Спіритусовий монополь в тім часі дав 472 міліони золотих. Отже населення польської держави пустило з димом і пропило разом 940 міліонів золотих.

А чи на просвіту, на книжки і ґазети видано бодай десяту часть тої суми?

Розуміється, що ні!

Цікаві цифри.

Кілько людей кидає за хлібом край?

З урядових звітів довідуємось, що в 1927 р. мусіло шукати хліба поза границями краю 147,610 осіб. З того числа вимандрувало з Польщі до Европи 89.427 осіб, а поза Европу 58.187 осіб. Найбільше пішло до Німеччини, бо 68.779 осіб, потім до Канади, бо 22.031 осіб, до Арґентини 20. 189, а найменше удалося до Палестини, бо тільки 840 осіб.

В тім самім часі повернуло з Америки тільки 2.205 осіб, з Арґентини 904, а з Палестини аж 2.205 осіб. Других стільки жидів не зареєструвало свого повороту.

Велике число еміґрантів є доказом, що в Польщі біда і брак хліба. А памятаймо, що крім тих, котрі еміґрують, є ще більше таких, котрі не можуть виеміґрувати з браку дозволу. Люди добиваються як ласки права на виїзд. А при виборах одинка голосила, що в Польщі живеться як в раю.

Що чувати у світі?

Замах на італійського короля. В італійськім місті Медіоляні відкрито дня 12. квітня великий ярмарок, на який приїхав також італійський король Віктор Емануїл. Кілька мінут перед приїздом короля вибухла пекольна машина, уміщена під ліхтарнею на вулиці, якою мав переїздити король. Наслідки вибуху були страшні. Ціла площа була застелена трупами і раненими, а решта людей розбіглася на всі сторони. За хвилю надїхав король і удався спокійно на виставову площу. По всіх сусідних домах, де стався випадок, переведено ревізії, але нічого не викрито. Показалось, що пекольна машина з годинником була наставлена точно на час, коли мав переїздити король, але самохід трохи спізнився і це уратувало королеви життя. Від вибуху погибло 16 осіб а кількадесять є ранених. Стверджено, що чоловік, який підложив пекольну машину під ліхтарню, перебрався був за електричного службовця, що обслугує міські ліхтарні, і тим змилив чуйність поліції, котра обсадила заздалегідь всі доми а навіть дахи при тій вулиці. Також на італійського диктатора Мусолінія був того дня приготований замах. На шляху, яким він вертав до Риму, найдено тяжку бомбу, яку спрятано завчасу. Оба замахи приписують комуністам.

Німецькі маневри. Сьогорічні весняні маневри німецької армії відбудуться на Шлеську в присутности президента Гінденбурґа. Оперативний напрям і число військ держать в тайні. Одночасно Гінденбурґ відбуде подорож по цілім німецькім Шлеську. В Польщі ці маневри викликують невдоволення, бо відбуваються вони вже другий раз на німецько-польській границі, щоби показати світови, що Німеччина не зреклася своїх претенсій до Шлеська по польськім боці.

Італія і Польща. Великого шуму в заграничній політиці наробила подорож польського міністра заграничних справ до Риму, де він стрінувся з італійським диктатором Мусолінієм і зробив з ним якусь тайну умову. Появились тепер ріжні здогади про пляни Мусолінія і Польщі. Загально говорять, що італійський диктатор продовжує свій політичний похід на Балкан і близький Схід, де хоче забезпечити свої впливи при помочи Греції, Туреччини, Румунії а навіть Мадярщини. До його союзників прилучилась тепер і Польща. Політика Мусолінія викликала занепокоєння в Юґославії, Чехословакії, а дальше в Німеччині і Радянщині, бо всі ті держави уважають італійські пляни за суперечні зі своїми інтересами. З другої сторони Польща хоче при помочи Італії поправити своє положення на сході Европи, де збираються проти неї щораз більші трудноці, особливо з Литвою, з якою польським дипльоматам тяжко зговоритися.

В Китаю йде дальше крівава домова війна між полудневою і північною партією за панування в краю. В останніх часах обі полудневі армії обєдналися під командою ґен. Чан-кай-шека і побили північну армію ґен. Фенґа. В руки полудневої армії впало 30 кілька тисяч полонених і великі запаси зброї. Загрожений північний диктатор Чан-цо-лін звернувся за допомогою до Японії, яка вже вислала свої війська. Крім того американський уряд береже своїх інтересів і вислав кількадесять воєнних кораблів на китайські води. Сім тисяч американських вояків обсадило вже важнійші китайські міста.

Комуністичний заговір в Японії викрито перед двома тижнями. Метою заговору було повалити істнуючий лад і завести більшовицькі порядки. Наради комуністів відбувалися в горах. Японська влада арештувала в місті Токіо кількасот професорів, студентів і робітників, а в цілій Японії до 1000 осіб. Революційним рухом кермувала Москва, тому відкриття заговору викликало загострення відносин між Японією і Радянщиною

Літаком з Европи до Америки.

Перша удачна подорож.

Летіти з Европи до Америки більша штука, як з Америки до Европи. Тому, коли з Америки, завдяки західним вітрам, удалось вже двом літакам долетіти крізь океан до Европи, то всі проби летіти з Европи, звичайно проти вітру, до Америки кінчились доси все нещасливо. Багато летунів пропало без вісти, утонувши в мори, а інші завернули з дороги.

Однак це не відстрашило німецького капітана Келя, що вибрався тому два тижні на літаку „Бремен" з Німеччини до Америки і майже осягнув свою ціль. До самої Америки йому не судилось долетіти, бо зіпсувався літак, забракло бензини і він мусів осісти на малім острівчику коло берегів Канади. Але все таки він опинився по американському боці, перелетівши 3.400 анґлійських миль у 40 і пів годинах. Друга половина дороги йшла серед великої снігової хуртовини. Летуни, яких було три, не бачили серед снігу світа і летіли зовсім навмання, наслідком чого замісць на захід посувались на північ, збившись на 400 морських миль від дороги. Врешті запас бензини кінчився і летуни готовились вже на катастрофу. Уратував їх остров, який побачили під собою.

Услужні американці вислали до них літаки з майстрами, щоб направили „Бремен" і помогли німецьким летунам перелетіти до Ню-Йорку.

Неспокійна земля

Страшне землетрясення в Болгарії.

В нутрі нашої землі кипить страшний вогонь і бушують з величезною силою ґази, що потрясають земною корою, шукаючи виходу. Наслідком того в ріжних місцях землі вибухають вульканн. В останніх роках землетрясення і вибухи вульканів повтаряються щораз частійше, на доказ, що в нутрі землі йдуть якісь великі переверти.

Ще не втихли вісти про велике землетрясення в Малій Азії, а вже доносять про ще грізнійше землетрясення в Болгарії, яке далось чути дня 14. квітня, а потім ще сильнійше дня 18. квітня ц. р. Найбільше потерпіли сторони межи містами Софія і Філіпополь. Село Папарлі, що знайшлось в осередку землетрясення, цілком щезло. На величезнім просторі земля обнизилася на два метри. Позападалися гори, в інших місцях земля потріскала і повстали широкі та довгі щілини. По містах і селах завалилось кілька тисяч домів. Погибло багато людей а ще більше є ранених. Друге землетрясення було чути також в Юґославії, Мадярщині і Румунії.

Сильне землетрясення навістило дня 22. квітня Грецію. В місті Коринті завалилось 2.000 будинків, кількадесять тисяч людей лишилось без даху над головою.

Учені кажуть, що цього року треба надіятись сильних землетрясень по цілім світі.

Письмо з Гуцульщини.

По віборах.

У нас у Жьибю єк були вібори на посли, то зійшло си народу тьма-тьменна. Кождий тис у жмени лумеро тай пхавси, аби борше зайти в середину тай веречі голос. Але не дурно кажуть, що то правді давно відзвонили. Таке було і у нас. Брали наперед тих, що мали давати одинку, тай вели в середину, а иньші най ждут. Декому вже й ноги попухли і млість за серце ймила а ті кажуть „жди"!

Найбільше ввихавси одинковий аґітантник Іван Зубюк Гнатчуків. (Про поляків не кажу, бо це їх фахт). Він дістав від них кілька фір кукурудзів, (Бог знає, ци здорові ци стухлі?) тай розносив тото хатами, аби люди на одинку голосували. Ци порозносив всі, ци шось і в себе розсипав, не знаю, бо прото зерно кругле, але знаю, що помагало йому тоту чесну роботу ще одно пометиє, таке, що й встид назвати. Перебралося в жидівські лахи, підтело чупер, тай розносило в кумпанії з Гнатчуковим одинки. Та найби то лиш перед віборами, то шеби. Взєвби то хрестіпип з хати за боже пошитє, вікочував на двір, копнув в то місце, на якім си сидит, тай гайда! А то безшість таки при віборах переводи своїх поперед других, а вся жондова стража ніби не виде. Та де ни види, таки помагає. Народ на таке дужо влютивси тай зачєв домагатиси правди, а шандарі це взєли за бунт тай зробили донесіне. Поніхав з Коломиї сендзя тото перепроважєти, та правди доходити. Та коби тих судили, що то конституцію переступали та єдинки наперед переводили., та найби, а то зганєют людий невинних ротами на постирунок та списуют протокула. Кєгнут і старих і молодих, челід і мужшін. Шо з того війде, Бог сітенький знає.

Кажуть люди, що Шекерик Петро Доників, що війшов типир послом, мє си за ними упоминати. Відєв так єк з вітівством. Бо то знаєте, ґаздики срібні, нім вібрали єго вітом, то носив си він вічами та такої заводив, шо аж жьєсно ставало. Казав, що то комісарі громаду обдерли, та плату собі велику берут, а віт має за дурно бути. Шо жидів в канцелярии ґміпскій держут. Шо ліси громадські обголили. Та всєкє-всєкє. Правда тото все було, нема що казати. Дерли ті комісарі, дерлоби їх чюдо. Держєли жидів та голили наші ліси, обголило би ними все Жьибє від біди та від лиха та від нещєсливої годинки. Повірив тому наріл тай вібрав Шекерика вітом. Тай шо гадаєте, люде пшигні? Берет і він так само плату, шос дві сотки і 20 злотиків ня місіць. Держит всіх жидків за писарів тай платит їм грубі та ще й грубші пенції сотками. Ба ще й свіжих набрав. Взєв йкогос такого грубого та килюхатого жида за касіра, шо аж пуд збирає, єк си на него подивиш. А жид не біиси! Ше не хотів, шо аж Шекерик мусів го під милий Біг просити та молити, аби си лишив, аж доки жид не зробив му ласку тай не пристав на касіра. Тай ще держит в ґміні за писарку тоту драбинисту жидівку, що то з підрубаним чупром канцилярнями вошканитси. А вона до Шекерика лиш си в одно підсміхає, зубами шкірит та очіма єк по маслі водит. Кажут, шо єк на Шекерика фрасунок або турбація насєди, то він на ню си подивит раз два рази, тай зараз від серця відтєгає. А ліс хіба він не продає? Цеї зими жидам шось два тисічі кубіків продав.

Такий у нас радикальний посол і віт. Не дурно кажут, шо він з Лєйзором йкус угоду ци ґешефт зробив.

Віборець.

Садіть деревину!

Закладаймо рай по селах.

Рай, де жили наші прародичі, був це, як читаємо в біблії, прегарний город-сад, де росли ріжні дерева, цвіти, овочі.

Такий рай можемо і ми собі закладати, бо тепер весна, саме пора на це. Не заложимо, то буде біда, бо ось послухайте, добрі люде: Щоби чоловік жив і покоління було здорове, до цего потреба не лише хліба, їди, але тепла в здоровій, добре збудованій хаті. Тимчасом в останніх трьох літах вивезли з краю і то заграницю таку силу нашого дерева, що сего року наші селяне почали купувати вугля на опал, яке везуть по 5 і 6 миль від стації або міста. Сяжень дров коштував цеї зими по 70—80 зол., дерево до будови кубік коштує вже 140 зол. а на двері і вікна навіть по 200 зол. Те саме дерево коштувало перед війною на тартаку або в лісі до будови по 30, найвище 35 зол. Букове до палення по українській війні в 1919 р. платилося по 20 зол. а фіра обрізків або гиляк по 3, 4 зол. Що буде далі, коли жиди далі вивозять ліси за границю а вугля від сего місяця підскочило в ціні о 10%. Бідне наше населення, знищене всіма, не буде в можности придбати собі опалу, хати будуть ставати вогкими, діти будуть нездужати і мерти ще більше, хотяй нині вмирає нас на тисячку 37 осіб річно а в Анґлії лише 16!

Чи є яка рада на це? Є, а саме: киньтеся всі садити з весною, найліпше по Великодни всяке дерево, мале, велике, вільхи, шпилькові, дуби, клени, явори, берези а навіть верби, бо й вони дають вправді гірший опал, але за те добрі штилі, ручки до городників, лозину на кошики, кілє тощо. А щож говорити про нашу любу липу, яка йде й на іконостас і до воза на драбини і цвіт дає бальсам на схоровані груди та солоденький мід і то лічничий. Розуміється, що найліпше садити щепи, яблоні, груші, черешні, вишні, бо вони дають нам ще й поживу. Не кажіть: не маємо де садити, бо маєте багато невжитків, горбків, ям, яругів а передовсім межі і там, де плоти поставлені. Посадіть там всяку деревину, то й пліт буде тривалійше держатися і не буде треба дорогого кіля та й дерево дасть затишок серед бурі, зимна а листя і погній.

Колиби наші священики заохотили ще в церкві до саджения деревини й уладили свято саджения деревець, то край наш перемінивбися в рай, міліони грошей лишилобися в наших людей, котрі малиби дерево на всяку потребу і на свої будівлі і на домашний промисл, бо наші люде люблять ремесло (у Львові дві третини всіх столярів то українці) а що найважнійше, не мерзлиби в зимі, не хорувалиби так, як тепер хорують з зимна.

Садіть деревину, бо то вже в нас *економічна справа*, а обсадите свої межі, невжитки і заложите сади, то створите собі рай на землі!

Новинки.

— **Арештування.** У Львові арештовано Петра Сайкевича, студента медицини в Празі, що приїхав сюди на Великодні свята. Закидують йому приналежність до тайної української військової орґанізації та співучасть у редаґуванню і поширюванню нелєгального орґану „Сурма". Крім того мав він брати участь в нападі на почті у Львові. — До тернопільської слідчої вязниці доставлено Романа Міхенка, арештованого при переході через ріку Збруч з радянського боку. Він мав брати участь в убивстві провокатора Королюка в Тернополі. Арештованому разом з Міхенком його товаришеви Германови удалось втечи назад за Збруч.

— **Страшна нужда серед гуцулів.** По страшній повені, що навістила Гуцульщину, зруйновані гуцули пішли шукати заробітків. 80 гуцулів з Яблоноці і Конятина стали на роботу у баківських лісах в Румунії. Там їм визискували гірше як негрів, так що робітники покинули все й хотіли вертати домів. Доведені до розпуки, виголоднілі, обірвані продали все із себе, всі свої сокири й пили і вислали до міністерства праці делеґацію, щоби воно зарадило їхньому лихови. Замісць помочі міністерство веліло шупасом відставити нуждарів до хати.

— **Хто хоче бути катом?** Дотеперішний кат в Польщі Мацєйовські був дуже невдоволений зі своєї пенсії і все домагався підвишки. Нарікав, що за мало людей вішає, бо від кождого повішеного діставав по 50 золотих додатку до пенсії. Найбільше нарікає на президента Мосціцкого, що за часто помилує засуджених на смерть. Щоб катови Мацєйовскому не діялась дальше кривда, міністерство справедливости рішило подякувати йому за службу. І що скажете? На його місце зголосилось уже кількадесять людей, котрі обіцюють виконувати обовязки ката значно дешевше, ніж це робить Мацєйовскі.

— **Шкільні мундури.** Міністерство освіти рішило завести у всіх середних школах Польщі обовязкові для учеників мундури. Головною причиною цього рішення був упадок моральности серед молоді середних шкіл і трудність контролі над учениками в цивільних одягах.

— **12.000 селян в тюрмі.** Урядово обчислено, що в Радянськім Союзі находиться у вязницях 12.000 селян, арештованих за те, що переховували перед урядом збіже.

— **Напад на лікаря.** В шпитали в Золочеві умерла дитина сержанта 55. пп. Гасіка. Мати дитини, маючи жаль до лікаря д-ра Лялєвича, який перевів був на ній операцію впала з револьвером до шпитальної канцелярії і хотіла його застрілити, однак револьвер не випалив. Тоді Гасікова вхопила зі стола фляшину зі сірковим квасом і виляла на лице лікаря. Її арештовано.

— **Оправданий дідич, що убив чоловіка.** Польський дідич Ківярський виповів службу свому кова-

леви Єзерському. щоби розмовитося зі своїм хлібодавцем, Єзерський прийшов до двора і в суперечці з дідичем стукнув залізним прутом до підлоги. На цеКівярський добув револьвер із шуфляди і одним вистрілом положив Єзерського трупом. Та найцікавійший конець справи. Окружний суд у Влоцлавку засудив дідича тільки на півтора року твердині, а апеляційний суд зовсім увільнив його від вини і кари.

— **Розірвало гармату.** На артилерійській площи під містом Торунем (в Познанщині) в часі вправ учасників курсу для підстаршин розірвало гармату. Наслідки вибуху були страшні. Двох підстаршин убило на місци а двох тяжко ранило.

— **Страшна забава.** В селі Грушеві пов. Дрогобич гурток дітей у віці 6 до 8 літ найшов у поли артилерійську гранату. Щоби забава вийшла гучно, розпалили вогонь і кинули в нього найдене стрільно. Наслідки були страшні. Граната вибухла зі страшною силою і двох хлопців розірвала на кусники а шістьох тяжко покалічило. Відвезено їх до шпиталя в Дрогобичи.

— **Боротьба за збіже.** В селі Хлюдово пермської губернії селяни вбили урядника, що приїхав закуповувати примусово збіже. Большовицька влада вислала військовий відділ, щоб арештував убийників. Однак селяни озброїлись в що могли і стanули до оборони. В часі боїв згинуло чотирох селян і двох вояків.

— **Хто убив?** В селі Тенятисках пов. Рава руська найдено в ріці Солокії трупа парубка Івана Мельника, що лежав там два тижні. Як винуватців злочину арештовано його маму Феську, вдову та її любовника Івана Остапа, підозриваючи їх, що вони убили Івана Мельника з мести, що він противився їх женячці. Арештовані пересиділи в слідчій вязници 8 місяців, аж знайшовся свідок Василь Оленич, який зізнав, що злочину допустився 19-літний парубок Василь Проць, знаний в селі злодій, котрий убив Мельника залізною палкою, здер убитому чоботи і продав у Раві Руській за 4 зол. Проця арештовано, а Феську Мельник і Івана Остапа випущено на волю. Справою Проця занявся на днях трибунал присяжних суддів у Львові, однак в часі розправи свідок Оленич відкликав свої зізнання, що обтяжували Василя Проця, наслідком чого Оленича за фальшиве зізнання арештовано. Хто убив Івана Мельника, лишилось дальше загадкою.

— **В день фабрикант, в ночи бандит.** В місті Лодзі, подібно як у Львові, бушувала шайка вломників, що розбивала каси. Поліції удалось врешті викрити бандитів, якими проводив фабрикант Крушинський, власник ткальні на Балутах. В його мешканню найдено велику суму гроший і цінні папери, вкрадені в однім банку. У Львові ограблено вже кількадесять кас, але злодії гуляють дальше безкарно.

— **Сестра вбила брата.** У Свидници коло Яворова убила Юстина Лакоцінська свого 16-літного брата, вдаривши його в часі сну молотком по голові. Причиною вбивства було, що брат хотів повідомити поліцію про те, що вона убила свою нешлюбну дитину. Лакоцінську арештовано.

— **Вода проти вязнів.** В місті Плоцку збунтувалося кількасот вязнів і почали нищити вязничну обстанову, розбивати вікна і вивалювати двері. Поліція прислала огневу сторожу, що пустила на вязницю сикавки і водою втихомирила бунт. Причиною заворушень було нелюдяне поведення сторожі з вязнями.

— **Фальшиві гроші.** Появились в обігу фальшиві 5 золотівки, які пізнати між іншим по невиразнім, вамазанім рисунку. В західній Галичині приловлено фальшивий 500-золотовий банкнот, зроблений з грубшого паперу ніж правдиві.

Вибори в 48-ім окрузі.

Роблячи загальні підсумки з виборів в 48-ім окрузі (Перемишль - Добромиль-Сянік), треба ствердити, що випали вони для нас з вибором двох послів корисно. І хоч можна було в наслідок розбиття польських партій вибрати легко трьох послів, однак при ситуації, яка тут витворилася, вибір і двох послів, а в тім одного з листи ч. 18, являється для нас здобутком. Українське населення тут є змайоризоване поляками та жидами, завдяки прилученню майже чисто польських повітів Коросна та Березова до українських Перемишль - Добромиль. Тим способом витворено штучно польську більшість. Головну свою увагу звернули поляки на найсильнійшу листу ч. 18, яку за всяку ціну поборювали. Не диво! Але дивно, що й наші „національні“ партії всіма силами стреміли до тогож самого. Бо якийсь дописувач до „Ради“, ч. 31, в статті „Наші дійсні здобутки“ в приливі щирости признаєть ся, що „всім нам ішло про це, щоби повалити УНДО-ня, що і вдалося“... Так, вдалося не зовсім, але все таки покиринено. Бож деб та осоружна 18-ка віче не робила, всюди в „кумпанії“ з 22 чи 26 йшла одинка, двійка та десятка. Панове з одинки говорили не в однім місци: „глосуйце альбо на единкев, альбо на 22“, зовсім подібно, розуміється, в користь для себе говорили і інші польські партії. Ба, на сором таки свої, агітатори 22-ки на вічу в Кописні (Добромильщина) казали радше голосувати на 1-ку як на 18-ку. Тепер вже вас розуміємо. І не дивно, що витворилася таки атмосфера, в якій агітаційна праця, місто в такому короткому передвиборчому часі освідомити круги нашого гірського селянства, замінилася в напади на УНДО-ня та виливання помий на кандидатів 18-ки.

І щойно тепер приходить отверезіння а при тім соромно, якими методами поборювано УНДО-ня від самого початку. Що добромильська „Польонія“ уживала всіх способів, щоб повалити кандидата на Добромильщину, о. дек. Мариновича, цеж ясно, але сором лице палить, що те саме поставили собі за ціль і наші „національні“ партії і тим самим стали спільниками історичних наших ворогів

Перед виборами в Добромильщині ніяких інших наших партій крім УНДО-ня не було, щойно по розписанню виборів захотіла влізти як св... до корита партія праці. Акушером її був п. Дзюбинський (до розписання виборів ундівець), та д-р І. Лазор, які за всяку ціну хотіли стати послами. Цілий місяць спроваджували до Добромиля ред. Топольницького, думали в цей спосіб розбити УНДО-ня, а в першу чергу підкопати довіря до священства а специяльно о. Мариновича. В грубій шкірі матеріялістичних маняків приставляли собі посольський мандат як наживу, повне корито, бож перший з них сказав, „що кандидувати мусить, щоби свої фінанси ратувати“, так другий знову, „що для нього є перше його власна кишення а пізнійше інтерес хлопа“. На фарбование лисах селянство відразу пізналося, а найліпшим доказом вислід виборів, де партія праці дістала аж —12 голосів. Правда, д-р Лазор вицофав свою кандидатуру, але не тому, як дописувач (мабуть він сам) пише в „Раді“ (ч. 31), щоби не розбивати українського фронту, лише длятого, що він і так ніякої сили поза двома селами не мав, а за свою резиґнацію дістав кількадесять долярів від 22-ки (це говорили самі його сторонники). І пише той письмака тамже, що знана річ, УНДО-ня розпоряджає (себто в Добромильщині) значними грішми. Дайте хоч оден примір, кілько Ц. К. УНДО-ня дав для Добромильщини за цілий виборчий час, чи докажете бодай один сотик, а за те партія праці для двох поїздок д-ра Лазора з Дрогобича до Добромиля дала, як він сам говорив, 600 зол. а кілько більше? А ті найкращі одиниці, про котрих згадується в „дописі“, а які побіч д-ра Лазора є ідеольоґами партії праці в Добромильщині — знаємо їх, але ніхто чесний не позавидує партії праці, яка посідає таких „ідейних“ приклонників, що ідуть до УНДО-ня, беруть гроші на агітацію а відтак агітують за 26 та 22. Де честь?!

І цього розбиття якраз треба було „власть імущим“, бо Перемищина розбита видвигненням кандидатури проф. Зубрицького, Сяніччина „кацапами“ та сельробами, а Добромильщина сконсолідована була для них сіллю в оці. Треба було на всякий спосіб і тут розбити, а осягнеться це, якщо ужиється випробованої методи „пусьціць Русіна на Русіна“. Щодо Сяніччини принято ще одну міру — найпростійшу, виарештовано всіх агітаторів 18-ки, які лише появилися на сяніцькому ґрунті, в тім числі неструдженого працівника кандидата Сяніччини п. В. Подубинського. Виарештовано, коли навпаки всім агітаторам 22-ки позволено обїздити Сяніччину. Також і в Добромильщині не обійшлося без арештів і то знову агітаторів ч. 18 (Федь Беніцький, селянин села Війська).

Нечуваний терор на УНДО-ня закінчено найуспішнійше вже при самих виборах. В селі Лодинка лишила „одинка“ в суботу перед виборами 300 зол. а коли і через це населення не далося підкупити, звелено тих 300 зол. звернути. В селі Коростенку на голосуючих поверх 500 українців дістала 18-ка аж 51 голосів. Нині в тій справі іде слідство і вже 300 осіб ствердило при свідках, що віддали свої картки на 18-ку (згадати треба, що комісія виборча перервала голосування і пішла на підвечірок). Виборчі комісії повикроювано так, що прилучено 3—4 села (комісія була там, де був постерунок або частина поляків) нераз віддалені від осідку комісії і 8 кільометрів, так що хоч стяглися з далеких сіл селяни і мерзнули на дворі до 9 год. вечер., то багато зних по 9 год. відійшло до хати не голосуючи. Так було приміром в Трійці і в Риботичах, де богато соток виборців відійшло, а причина сего така, що комісія ці села, які голосували на 18-ку, пляново лишала на кінець. Аж жаль було дивитися на тих старців і старушок, які чекали до 9 години і відійшли не голосуючи, бо „нестало“ часу.

Хай тих кілька прикладів зілюструє образ надужить в Добромильщині. А що робилося в бідній Бірчанщині, коли там поїхав перед самими виборами представник старости, а вертав з відтам з вдоволеною міною, бо УНДО-ня дістало в цілій Бірчанщині лише 2581.

А тимчасом для Сяніччини, виставленої безпосередно на польонізацію, як не менше і для Добромильщини потрібний був свій місцевий чоловік, щоби народ зорґанізувати, та оборонити перед ворожим наступом. Бо знову як „Звйонзкі Хлопске“ ширилися по наших селах, так і будуть ширитися дальше з поновним вибором посла Павловського. Його „праця“ улегчена деморалізуючою аґітацією за 22-кою, яка не кинула в маси здорового зерна, не виступала нігде проти польських партій, а з заїлістю зневажала найсильнійшу національну орґанізацію і то в найбільше загроженому польонізаційним напором окрузі. Сумно і болючо про це писати! Сумно, що з княжого города Перемишля розліталися по окрузі люде, що ломили національний фронт і внесли в народні масі богате лихими наслідками замішання. Коби час отворив очі всім і переконав, що так поступати за ніяку ціну не вільно!

Громадам, котрі мимо терору з боку чужих партій і напасти від своїх видержали до кінця і світло вивязалися при виборах 4. березня (Боневичі, Мігова, Велике, Старява, Коростенко, Смільниця, Ліщини, Військо, Трушевичі, Макова, Угник, Риботичі, Посада рибот., Божаславка, Трійця, Ямна дол. і гор. Лодинка дол. і гор. і ін.) честь і слава!

Поінформований.

Бюро інформації та помочі еміґрантам.

Згідно з новим еміґраційним законом і на основі рішення Еміграційного Уряду з дня 6. березня ц. р., одержало „Товариство Опіки над Українськими Еміґрантами“ дозвіл на ведення **Бюр інформацій та помочі еміґрантам.**

Досі відкрило Товариство два бюра: у Львові, при вул. Городецькій ч. 95 і в Тернополі при вул. Міцкевича ч. 3.

Завданням тих бюр є:

1) давати еміґрантам інформації про економічний стан, конюнктури на заграничних ринках праці та суспільну структуру в чужих краях;

2) виготовити еміґрантам всі потрібні подання та письма до Уряду та заграничних конзулятів;

3) на основі уповноважнення еміґранта переймати до полагодження його справи враз із документами і заступати інтереси еміґранта перед владою та корабельними лініями;

4) хоронити еміґрантів перед несовісними покутними агентами, яких жертвами падуть малосвідомі і необзнайомлені зі справою селяне.

Подаючи це до відома українського громадянства, Товариство Опіки над Українськими Еміґрантами звертається в першій мірі до нашого духовенства, учительства та всіх культурно-освітних установ, щоби вони звертали увагу українських еміґрантів на цю справу і у всіх тих справах спрямовували їх тільки до бюр інформації та помочі еміґрантам нашого товариства. Одночасно просимо остерігати наших еміґрантів перед покутними агентами, яких діяльність є недозволена і шкідлива а про всі їх зловживання доносити впрост до нашого товариства.

За Товариство Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові:

М. Заячківський голова. **д-р В. Константинович** секретар.

Пересторога.

З ріжних сторін краю нас повідомляють, що там агенти, які продають молочарські кружливки, підшиваються під імя нашої фірми (як наприклад невідомий нам інж. Моржаківський в Ярославщині) та намовляють наших селян купувати ріжного роду кружливки, по найбільшій части дуже лихої якости.

Заявляємо, що ми не висилаємо жадних аґентів в справі продажі кружливок і всіх тих, що підшиваються під нашу фірму, треба уважати звичайними обманцями. Відомо, що знамениті кружливки продає „Маслосоюз“ у Львові.

Спілка Українських Агрономів
ЛЬВІВ, вул. Собіського 28.

Бандитизм у краю.

Напади, убийства і грабунки.

З ріжних сторін надходять вісти, що свідчать про страшне погіршення безпеки в краю та щораз то більший зріст бандитизму. Пригадуються середновічні часи, коли ніхто не був певний свого життя ні майна, хоч край прямо засипаний поліцією. Ось вязанка фактів з найновійшого часу:

В селі Саджавці пов. Надвірна кільканайцять озброєних людей напало в ночи на дім Ґітлі Цімерман, застрілили її та її сина Хаїма, а другого сина тяжко ранили і ограбивши мешкання, втікли.

В місті Угнові бандити убили Теклю Журавецьку. В Потоках ограбили дім мельника Рапапорта. Мельник утік з жінкою крізь вікно.

В Старяві коло Добромиля стрілив хтось крізь вікно до хати Стефана Худзи і убив її 50-літну жінку. Арештовано Йосифа Савчака, бо найдено його шапку коло хати.

В Ольшанику пов. Самбір кількох замаскованих людей напало в ночи на дім Марії Решетар і зажадали від неї 600 долярів, які вона дістала з Америки. Долярів не найшли і вдоволились 5 золотими та 10 папіросами.

В Літині пов. Дрогобич злодії напали на дім Федя Стахова і тяжко ранили його жінку, але сполошені, не забрали нічого. Арештовано двох братів, Гриня і Михайла Собків, що допустились в останнім часі 26 крадежий.

На дорозі між Кобрином і Влодавою (на Волині) бушує шайка бандитів, що вбила в останнім часі 10 осіб. Недавно убили чотирох купців, що їхали фірою, ограбили їх до нага а потім повісили на деревах.

Під увагу рільникам.

Позички в салітрі для пошкодованих рільників.

Державний Рільничий Банк оповіщує: Щоби прийти з допомогою рільникам, яких озимина ушкоджена довготревалими морозами і вимагає знову навозу салітрою, Державний Банк Рільничий, відділ у Львові, уділюватиме рільникам **безпроцентового кредиту в салітрі з Хожова на таких умовинах:**

1) 35-проц. азотан амону (амонова салітра з Хожова) по 100 зол. за 100 кґ, loco ваґон у Хожові, з дочисленням коштів опакування по 1.80 зол. за скриню, що містить 50 кґ. товару.

2) 15.5-проц. салітру з Хожова (нітрофос) по 46 зол. за 100 кґ. уже з опакуванням loco ваґон у Хожові.

3) Кредит є платний до дня 1. лютого 1929 р.

Кредит діставатимуть рільники або безпосередньо (як великі, так і дрібні), цілими ваґонами згл. півваґонами, або за посередництвом хліборобських орґанізацій (кооператив, синдикатів і т. п.)

Рільники, що бажалиб дістати отсі навози, повинні зложити в Державнім Банку Рільничім, відділ у Львові, посвідку зі старостваа або з громадського уряду чи з хліборобської орґанізації, що їх озимина вимагає знову навозу.

Всяких інформацій уділяє Державний Банк Рільничий, відділ у Львові вул. Пілсудського 25.

В справі громадського самоврядування.

Вибори до громадських рад у Східній Галичині переведено ще літом 1927 р. Без огляду на це ще по нинішний день не всюди уконституувалися нововибрані ради, чи то іззa внесених протестів, чи з інших причин. Для вжитку на парляментарній арені є конечним зібрати матеріяли про стан громадського самоврядування під теперішню хвилю, а зокрема точну статистику тих всіх громад, де ще урядують наказні комісарі, враз з поданням причин такого стану. Всі повітові Народні Комітети, сенатори і посли, як рівнож всі, яким лежить на серці справа громадського самоврядування, зволять прислати потрібні матеріяли на адресу. Володимир Целевич, Народня Канцелярія, Львів, вул. Костюшка ч. 1а.

Головний Секретаріят Українського Національно - Демократичного Обєднання.

Лист до Редакції.

У часописі „Праця“ ч. 18. в рубриці „Всячина“ поміщено допис, немов би то сенатор д-р Корнило Троян, адвокат з Ходорова, вніс до дирекції скарбу в Бережанах просьбу о відписання йому надвишки стомплевої в польській мові. З огляду на це, що спростування моє післане до редакції „Праці“ може там з ріжних причин не появитись, тому прохаю редакцію „Свободи“ в обороні правди помістити отсю мою заяву: Від хвилі виборів веду фактично канцелярію д-ра Корнила Трояна, адвоката в Ходорові, і стверджую отсим, що ані його канцелярія, ані він сам не вносив ніякого подання в повищій справі до скарбової дирекції в Бережанах. Якщо дійсно таке подання туди вплинуло, то зробив хиба це хто инший, надуживаючи імени сенатора д-ра Корнила Трояна.

Д-р Михайло Юрків.

ДОПИСИ.

ІСПАС, ПОВ. КОЛОМИЯ. **З просвітної організації.** Дня 8. квітня ц. р. відбулися загальні збори членів чит. „Просвіти“ дол. кут. Учасники були численні, одні прийшли за світлом, другі з цікавости а інші знову (хлібоїди), щоби взяти читальню в свої руки. Після звіту збори ухвалили абсолюторію уступаючому виділови. Навіть хлібоїди признали, що перевибраний на надзвичайних загальних зборах в листопаді м. р. виділ працював, бо улаштував 26. лютого ц. р. Свято Просвіти, дав відчит для жіноцтва, а в неділі і свята крім ґазет читав оповідання наших визначних письменників. Діловодство касове було в порядку, тому хлібоїди не мали що зачепити та тихо уважно прислухувалися освітному рефератови, який виголосив студент Василь Юрченко. Вони виручали поліцію, яка святкуючи свій Великдень, на збори не прийшла. Разила відсутність місцевої телїґенції, бо крім двох студентів, ніхто більше з інтеліґенції на збори не показав носа. Учительство не прийшло „юдейского страха“ ради а місцевий парох „любить на братові шкуру а не душу“, як сказав Шевченко, справою освітною не інтересується. В члени читальні вписалося около 50 членів, а по виборі виділу, в склад якого ввійшли свідомі, молоді та енерґічні люде, Михайло Л. виголосив реферат про нову галузь господарства, шовківництво. Збори закінчились відспіванням національного гимну.

Читальник.

ЛАЗАРІВКА, ПОВ. БУЧАЧ. **З виборчої саламахи.** Подаючи до публичного відома вислід соймових виборів з нашого села, мусимо признатися зі стидом, що наше село майже в цілости схрунило. Майже всі голосували на листу ч. 26. На листу ч. 18 голосувало ледве 37, а на одинку голосувало 14. Наші інваліди голосували на листу ч. 29. Ідейні одиниці тілько натрудилися і та тяжка праця пішла майже на марне. Але хрунївська зараза прийшла до нас із сусіднього села Задарова, де живе упепївський ватажок Плиска, що хотів бути послом до сойму, а що партія Обєднання на це не згодилася, він в останній хвилі перейшов з цілим селом на сторону руїнницької „партії праці“ і голосував на листу ч. 26. Це ще замало. Він забажав відорвати від Обєднання ще сусідні села. Свідоміщі села його не послухали, а його агітаторів гонили з села. Темнійші села, а саме наша Лазарівка послухала і пішла за 26-ою. Витримали при Обєднанню лиш 37 виборців, самі ідейні люди. Багато лиха накоїв наш батюшка Копистянський. Він скликав збори всіх братів і сестер церковних в саму суботу перед соймовими виборами. На тих зборах переїхався по українцях, називаючи їх зрадниками, і заявив, що ми „русини“ а не жадні українці. При тій нагоді роздавав карточки з ч. 20. і заохочував, щоби ті картки занести в день голосування до урни. Хто нерадо брав ці картки, тому радив батюшка голосувати на листу ч. 26., бо на листі ч. 18 жиди і безбожники, самі вороги христової церкви. Наконець сказав таке: „я вас запевняю, що ще на моїй вулиці незадовго буде празник!“ Гей, батюшко! Про який празник мрієте?! Свого празника не діждетеся ані ви ані ваші московські нащадки. Тіштеся тим, що ваших 5 паршивеньких овечок занесли ваші карточки з числом 20 до виборчої урни. **Знаний.**

Ширіть „Свободу“!

ЗАКЛИК до бувших службовиків і заводових військових австрійської держави як рівнож бувших службовиків російської держави.

Товариство „Взаїмна Допомога“ зльокавтованих пригадує бувшим службовикам і військовим вище згаданих держав, щоби зголошувалися в своїй справі до висше згаданого Товариства в найкоротшім часі на адресу голови Товариства Дмитра Колісника, вул. Городецька ч. 95 у Львові

Смішне.

Пригадка вмираючого

Вмирав старий Микола. Перед самою смертю звертається до жінки, щоб дати їй останні пригадки в маєткових справах:

— Не забудь — каже — відобрати від Василя довг 25 золотих.

— Послухайте, дорогенькі сусіди, — відповіла жінка — який він притомний, як всьо памятає...

— А не забудь також, — каже вмираючий — що старому Матвієви ми винні 50 золотих!

— Неборака Микола! Знов у горячці — відповідає сумно жінка...

Не певний.

Одна негарна тай немолода дівчина, побачивши жебрака, кличе його в хату і просить:

— Дідусю, не пожалую тобі сала і грошей, тілько помолися, щоби я цього року вийшла замуж.

— Офіру взяти можу, — каже жебрак — але за молитву не ручу.

Спростування.

У звязку з дописом, поміщеним у „Свободі“ з 25. марта ц. р. п. з. „Вбори в Барилові пов. Радехів“ прошу помістити на основі арт. 32 пресового розпорядку отсе спростування:

Неправдою є, що я терором приготовляв вибори до сойму і сенату, а правдою є, що в Барилові відбувалися виборчі віча ріжних політичних угруповань, але я не виголосив жадної промови. Неправдою є, що я до місцевої церкви ніколи не ходив, а правдою є, що в церкві був я кілька разів,що може стве дити шкільна дітвора. Не правдою є, що я казав замкнути виборчий льокаль і впускати по одному виборцеви, а правдою є, що виборці находилися в середині льокалю, тільки до салі, в якій відбувалося голосування, входили спершу поодиноко, опісля гусаком. Неправдою є, що я видав функц. державної поліції леґітимацію до голосування в іншім обводі, а правдою є, що я видав тільки одну леґітимацію для команданта постерунку, котрий віддав свій голос в Лопатині, що записано в протоколі. Неправдою є, щоби я робив надужиття з копертами до голосування, а правдою є, що перед виборами я дістав коперти від начальника громади і не заглядаючи до середини, по перечисленню замкнув під ключ і приніс аж в дні виборів, то-е 4. марта та що найдені в ковертах картки з нумерами 8 походили ще з по передних виборів в 1922 р. що ствердила комісія Ті картки винято з коперт, перечислено, записано і залучено до виборчого протоколу. Неправдою є, що я недопускав до голосування жінок того самого назвиска, а правдою є, що о. Нагурський вів протокол і сидів при азбучнім списі, а коли господиня Марія Іващук підійшла до виборчого стола і сказала своє назвиско, о. Нагурський найшов його, але було зазначене в азбучнім списі і списах виборців червоним олівцем, що голос вже віддала, що признала більшістю голосів комісія. Неправдою є, щоби я позволив батькови віддати голос за сина, а правдою є, що наблизився виборець Шевчук, котрий є глухонімий, і хотів віддати мені картку з нумером 20, що побачив о. Нагурський, бо радо бачивби іншу і зробив авантуру По хвилі я успокоїв о. Нагурського і звернувся до батька Шевчука, щоби віддав голос за сина так, як велить закон. Неправдою є, щоби я так діорав комісію, щоби мені було добре, тільки правдою є, що на кілька днів перед виборами я скликав засідання, на котрім уложено дижур при виборах. Вкінци правдою є, що о. Нагурський як член комісії мимо трикратного упімнення за його терор і нельояльне поведення супроти цілої комісії а особливо предсідника був усунений з виборчого льокалю, що стверджено в протоколі.

Францішок Цісневіч,
упр. школи.

Ціни у Львові.

Гроші. Доляр амер. 8·91, дол. кан. 8·86, чеська корона 0·26, франц. франк 0·34, червонець 32·90.

Збіже. Пшениця двірська 60, селянська 58, жито 53, ячмінь 45, овас 42, кукурудза 43.

ОПОВІСТКИ.

ПОЗІР ГРОМАДЯНИ БУЧАЦЬКОГО, ПІДГАЄЦЬКОГО І СУСІДНИХ ПОВІТІВ!

В ночи з 3-того на 4-го квітня ц. р. пропала зі стайні Кипріяна Барана с. Прокопа, господаря в Савалусках п. Монастириська 6-літна кобила, ясно-каштанової краски, на чолі лиса, в 10-тім місяці жеребна, висока на 1 метр 50 цм., о гриві уложеній на лівий бік, та незначно збитім правім заднім клубі. Хто допоможе віднайти висше описану кобилу та вкаже справника крадежі, тому підписаний виплатить нагороду 10 дол. ам. Повідомлення слати на адресу підписаного, вище блище зaподану. Кипріян Баран с. Прокопа. 1—3

ОГОЛОШЕННЯ.

УНЕЗАЖНЮЮ військову книжку виставлену через ПКУ в Стрию, на імя Іван Матюшків ур. 1886 р. в Ясениці Сільній, пов. Дрогобич, згублену 26. марта 1928. р в Дрогобичі. 1—3

ІВАН Боднарук і Никола Дранюк Білівці пч. Борщів згубили в Мельниці військові книжки виставлені через П. К. У. в Чорткові. Хто знайшов-би повищі книжки, зволить переслати їх до уряду громадського в Білівцях. 1—1

ХТО, головно із збаражського повіту служив 1919 р. в 7 полку СС. і знав Гриця Гуцала з Товстолугу повіт Тернопіль, та мігби посвідчити, що Гуцало в м. падолисті 1919 р. був ранений в боях проти большевиків під Баром (служило богато Довганів і Лапушняків) зволить якнайскорше подати під адр. Др Степан Баран Тернопіль. Справа для Гуцала як інваліда дуже важна і пильна. 1—1

Видає С-ка „Діло“, зар. стов. з обмеж. пор. — За редакцію відповідає Ол. Кузьма. — З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.